

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 25 april 2024 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van liposuctie met tumescente lokale anesthesie vanwege lipoedeem .

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op medisch-specialistische zorg omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoekster op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoekster

Bij verzoekster werd in 2009 in het Expertise Centrum Lymfoedeem in Drachten de diagnose lipoedeem gesteld. Verzoekster heeft in 2010 liposuctie aan de benen laten verrichten in polikliniek de Blaak. Over deze behandeling en het beloop is geen correspondentie beschikbaar. Uit een brief d.d. 7 juli 2021 blijkt dat verzoekster in 2020 de polikliniek bezoekt in verband met een moe, zwaar gevoel aan de benen. Verzoekster geeft daarbij aan dat zij sinds de puberteit last heeft van de benen. Deze zijn pijnlijk bij aanraking en er ontstaan snel blauwe plekken. Kleding past slecht en het verschil in been- en taillemaat bedraagt 2 maten. Ook past zij geen confectielaarzen. Bij gewichtsvermindering neemt de omvang van de benen en armen niet of nauwelijks af, wel van andere delen van het lichaam. Het lichamenlijk onderzoek toont een status na eerdere liposucties en een matig verdikte subcutane vetlaag zonder lumpvorming. Het gewicht is dan 97 kg bij een lengte van 1.80 meter (BMI 29,9), maar blijkt bij later contact (2021) gedaald tot 78 kg. Daarnaast wordt in de brief aangegeven dat verzoekster voldoende beweegt en psychisch stabiel is. De behandelend arts schrijft dat verzoekster, conform de richtlijn Lipoedeem, in aanmerking komt voor behandeling middels liposuctie onder super tumescente lokale anesthesie met gebruik van vibrerende microcannules. Hij beschrijft dat hiermee bij het merendeel van de patiënten de mobiliteit verbetert en de pijn- en vermoeidheidsklachten verminderen.

In zijn brief van 23 januari 2023 geeft de behandelend arts aan dat hij verzoekster opnieuw heeft gezien op zijn polikliniek. Op dat moment is er bij lichamenlijk onderzoek sprake van een status na een recente hallux valgus operatie links en een status na liposuctie aan de boven- en onderbenen. De behandelend arts beschrijft dat de subcutane vetlaag met lipoedeem gering, doch onregelmatig

verdikt is, met name distaal aan de mediale zijde van de bovenbenen, aan de voorzijde in het mediane gedeelte en mediaal en dorsaal aan de onderbenen. Verder geeft hij aan dat het onduidelijk is of het resterend lipoedeemweefsel de klachten van de vermoeide benen kan verklaren. Toch stelt hij twee of drie behandelingen middels liposuctie met tumescente lokale anesthesie voor.

Verweerder heeft de aanvraag voor vergoeding afgewezen omdat de behandeling bij deze indicatie niet voldoet aan 'de stand van de wetenschap en praktijk'. Verweerder verwijst daarbij naar het standpunt dat in maart 2022 door het Zorginstituut is gepubliceerd. Voor een vergoeding uit coulance ziet verweerder geen aanleiding.

Verzoekster stelt dat liposuctie een effectieve behandeling van lipoedeem is. Verzoekster onderbouwt dit met verwijzingen naar (inter)nationale wetenschappelijke publicaties van dermatologen. De links verwijzen naar al dan niet (meer) beschikbare websites van poliklinieken, een niet meer beschikbare YouTube video en een wetenschappelijk artikel over een andere interventie-indicatiecombinatie. Daarnaast geeft verzoekster aan dat in de Richtlijndatabase van de medisch specialisten is te lezen dat liposuctie/reductiechirurgie onderdeel uitmaakt van de behandeling van lipoedeem en dat het plaatsvindt in een gespecialiseerd centrum waar geprotocolleerd wordt gewerkt met goede klinimetric in een multidisciplinaire samenwerking. In een nagezonden stuk haalt verzoekster ten slotte aan dat er een aanvraag is ingediend bij de subsidieregeling Veelbelovende Zorg van het Zorginstituut en ZonMw. Daarmee wil verzoekster duidelijk maken dat een werkgroep van o.a. artsen, onderzoekers en patiënten druk bezig is om bewijs te leveren voor het herzien van het standpunt van het Zorginstituut.

Juridisch kader

Op grond van artikel 2.4, lid 1, van het Bzv omvat geneeskundige zorg, zorg zoals onder meer medisch specialisten die plegen te bieden. Verder geldt dat de zorg moet voldoen aan 'de stand van de wetenschap en praktijk'.¹ Het criterium bepaalt of een specifieke behandeling behoort tot het verzekerde pakket. Nadat is vastgesteld dat een behandeling als een verzekerde prestatie is aan te merken, dient te worden vastgesteld of een individuele verzekerde naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen op de prestatie.²

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

Standpunt Zorginstituut

Het Zorginstituut heeft in het standpunt 'liposuctie met tumescente lokale anesthesie en vibrerende micro canules (LTA) bij patiënten met lipoedeem' beoordeeld of liposuctie met tumescente lokale anesthesie tot betere resultaten leidt dan conservatieve behandelingen bij patiënten met lipoedeem.³ Voor de beoordeling zijn vijf gepubliceerde, actuele wetenschappelijke studies geselecteerd over de effecten van liposuctie met tumescente lokale anesthesie bij deze patiëntengroep. Het betroffen vijf niet-vergelijkende (voor-na) studies.

---

¹ Art. 2.1 lid 2 Bzv

² Art. 2.1 lid 3 Bzv

³ Zorginstituut Nederland, Standpunt liposuctie met tumescente lokale anesthesie en vibrerende micro canules (LTA) bij patiënten met lipoedeem, 7 maart 2022, te raadplegen via: <https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/standpunten/2022/03/07/standpunt-liposuctie-bij-lipoedeem>

De bewijskracht van de studies voor alle uitkomstmaten is van zeer lage kwaliteit en de gevonden effecten zijn daarom zeer onzeker. Om de meerwaarde van liposuctie aan te tonen, is onderzoek van betere kwaliteit nodig. Daarom heeft het Zorginstituut geconcludeerd dat liposuctie met tumescente lokale anesthesie bij patiënten met lipoedeem niet voldoet aan 'de stand van de wetenschap en praktijk'.

Update literatuuronderzoek

Op 14 mei 2024 werd een update van het literatuuronderzoek verricht. Er zijn sinds de publicatie van het standpunt van het Zorginstituut drie voor-na studies (waarvan er twee over dezelfde populatie lijken te gaan)^{4,5,6} gepubliceerd. Er werden geen resultaten van vergelijkende studies gevonden. Oftewel, er zijn geen studies verricht waarin een groep patiënten die behandeld is middels liposuctie met tumescente lokale anesthesie vergeleken wordt met een groep patiënten die conservatieve behandeling krijgt. Daarmee blijft de bewijskracht van de beschikbare studies zeer laag en de effectiviteit van liposuctie met tumescente lokale anesthesie zeer onzeker.

De richtlijn Lipoedeem⁷ waar verzoekster en haar behandelend arts naar verwijzen is op initiatief van de Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie (NVDV) opgesteld. In deze richtlijn is de conclusie (o.b.v. vier niet-vergelijkende studies, Evidence Based Richtlijn Ontwikkeling (EBRO) niveau 3) opgenomen dat liposuctie met tumescente lokale anesthesie en vibrerende cannules een effectieve behandeling is voor lipoedeem. Deze richtlijn is meegenomen en meegewogen bij eerdergenoemd standpunt van het Zorginstituut. In een patiënten folder waarnaar verwezen wordt in de richtlijn, staat aangegeven dat de behandeling duur is en in de regel niet vergoed wordt door de zorgverzekeraar.

Subsidieregeling Veelbelovende Zorg

De subsidieregeling Veelbelovende Zorg waar verzoekster naar verwijst, is bedoeld voor zorg die nog niet voldoet aan het wettelijk criterium 'de stand van de wetenschap en praktijk'. Via de regeling worden onderzoeks- en zorgkosten gefinancierd voor patiënten die deelnemen aan het onderzoek. Aan de hand van de resultaten van het onderzoek kan het Zorginstituut bepalen of de zorg voldoet aan de criteria voor opname in het basispakket.⁸

---

⁴ Klöppel M, Römmich D, Machens HG, Papadopoulos NA. Quality of life following liposuction for lipoedema: a prospective outcome study. *J Plast Reconstr Aesthet Surg.* 2024;91:70-78.

⁵ Kruppa P, Georgiou I, Schmidt J, Infanger M, Ghods M. A 10-Year Retrospective before-and-after Study of Lipedema Surgery: Patient-Reported Lipedema-Associated Symptom Improvement after Multistage Liposuction. *Plast Reconstr Surg.* 2022;149(3):529e-541e.

⁶ Georgiou I, Kruppa P, Schmidt J, Ghods M. Liposuction for Lipedema: Functional Therapy or Aesthetic Procedure? *Aesthetic Plast Surg.* 2021;45(1):212-213.

⁷ Richtlijn NVDV 'Lipoedeem' (2013), geraadpleegd via: [Chirurgische behandeling Lipoedeem - Richtlijn - Richtlijnen database](#)

⁸ Meer informatie over de subsidieregeling Veelbelovende Zorg staat op de website van Zorginstituut Nederland: <https://www.zorginstituutnederland.nl/financiering/subsidieregelingen/subsidieregeling-veelbelovende-zorg>

Conclusie

Liposuctie met tumescente lokale anesthesie vanwege lipoedeem voldoet niet aan de stand van de wetenschap en praktijk en komt niet voor vergoeding in aanmerking ten laste van de basisverzekering.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Liposuctie met tumescente lokale anesthesie vanwege lipoedeem maakt geen onderdeel uit van het basispakket.